

KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1218/2010**(2010. gada 14. decembris)****par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu dažām specializācijas nolīgumu kategorijām****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 1971. gada 20. decembra Regulu (EEK) Nr. 2821/71 par Līguma 85. panta 3. punkta piemērošanu attiecībā uz līgumu, lēmumu un saskaņotas darbības kategorijām ⁽¹⁾,

publicējusi šīs regulas projektu,

apspriedusies ar Padomdevēju komiteju aizliegtu vienošanos un dominējoša stāvokļa jautājumos,

tā kā:

- (1) Regula (EEK) Nr. 2821/71 pilnvaro Komisiju ar regulu piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punktu ^(*) attiecībā uz līgumu, lēmumu un saskaņotas darbības kategorijām, uz kurām attiecas 101. panta 1. punkts un kuru mērķis ir specializācija, ietverot tās sasniegšanai vajadzīgos nolīgumus.
- (2) Komisijas 2000. gada 29. novembra Regulā (EK) Nr. 2658/2000 par Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu specializācijas līgumu kategorijām ⁽²⁾ definē tādas specializācijas līgumu kategorijas, ko Komisija uzskatīja, ka tie parasti atbilst Līguma 101. panta 3. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Ņemot vērā kopumā pozitīvo pieredzi minētās regulas piemērošanā, kura zaudē spēku 2010. gada 31. decembrī, un papildu pieredzi, kas gūta kopš tās pieņemšanas, ir lietderīgi pieņemt jaunu grupu atbrīvojuma regulu.

⁽¹⁾ OV L 285, 29.12.1971., 46. lpp.

⁽²⁾ OV L 304, 5.12.2000., 3. lpp.

^(*) Sākot no 2009. gada 1. decembra, EK līguma 81. pants ir kļuvis par Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LES") 101. pantu. Šie panti pēc būtības ir identiski. Šajā regulā atsauces uz LESD 101. pantu attiecīgajos gadījumos uzskatāmas par atsaucēm uz EK līguma 81. pantu. LESD ievieša arī dažas izmaiņas terminoloģijā, piemēram, aizstājot "Kopiena" ar "Savienība" un "kopējais tirgus" ar "iekšējais tirgus". Šajās regulā tiks izmantota LESD terminoloģija.

- (3) Šai regulai ir jāatbilst divām prasībām, proti, tai jānodrošina efektīva konkurences aizsardzība un jāsniedz pietiekama juridiska aizsardzība uzņēmumiem. Lai sasniegtu šos mērķus, būtu jāņem vērā, ka administratīvā uzraudzība un attiecīgās jomas tiesību akti pēc iespējas jāvienkāršo. Ja tirgus ietekme ir mazāka par noteiktu pakāpi, tad, piemērojot Līguma 101. panta 3. punktu, parasti var uzskatīt, ka specializācijas nolīgumu pozitīvā ietekme atsvērs negatīvo ietekmi uz konkurenci.

- (4) Lai ar regulu piemērotu Līguma 101. panta 3. punktu, nav nepieciešams noteikt tos nolīgumus, uz kuriem varētu attiekties Līguma 101. panta 1. punkts. Novērtējot atsevišķus nolīgumus saskaņā ar Līguma 101. panta 1. punktu, jāņem vērā vairāki faktori, un jo īpaši attiecīgā tirgus struktūra.

- (5) Šajā regulā noteiktais atbrīvojums būtu jāattiecina tikai uz tiem nolīgumiem, kurus pietiekami droši var uzskatīt par atbilstīgiem Līguma 101. panta 3. punkta nosacījumiem.

- (6) Nolīgumi par ražošanas specializāciju, visticamāk, var uzlabot preču ražošanu un izplatīšanu, ja attiecīgajām pusēm ir papildu prasmes un aktīvi vai tās pieliek papildu pūles, jo tās var pievērsties noteiktu produktu ražošanai un tādējādi darboties efektīvāk un piedāvāt produktus lētāk. To pašu vispārīgi var teikt par specializācijas nolīgumiem pakalpojumu sagatavošanā. Paredzams, ka, pastāvot efektīvai konkurencei, patērētāji gūs ievērojamu labumu.

- (7) Šādas priekšrocības var dot nolīgumi, ar ko viena puse pilnībā vai daļēji atsakās no atsevišķu produktu ražošanas vai atsevišķu pakalpojumu sagatavošanas par labu citai pusei ("vienpusēja specializācija"), nolīgumi, ar ko visas puses pilnībā vai daļēji atsakās no atsevišķu produktu ražošanas vai atsevišķu pakalpojumu sagatavošanas par labu citai pusei ("savstarpēja specializācija"), un nolīgumi, ar ko puses apņemas sākt kopīgi ražot atsevišķus produktus vai sagatavot atsevišķus pakalpojumus ("kopīga ražošana"). Saistībā ar šo regulu vienpusēja un savstarpēja

specializācija nenozīmē, ka pusei ir jāsamazina jauda, jo pietiek, ja tās samazina ražošanas apjomu. Kopīgas ražošanas jēdziens tomēr nenozīmē, ka pusēm ir jāsamazina to individuālās ražošanas darbības ārpus paredzētās kopīgas ražošanas.

(8) Vienpusējas un savstarpējas specializācijas nolīgumi pēc būtības iepriekš pieņem, ka puses darbojas tajā pašā produktu tirgū. Nav nepieciešams, lai puses darbotos tajā pašā ģeogrāfiskajā tirgū. Tādējādi šīs regulas piemērošana vienpusējas vai savstarpējas specializācijas nolīgumiem būtu jāattiecinā tikai uz nolīgumiem starp pusēm, kas darbojas tajā pašā produktu tirgū. Kopīgas ražošanas nolīgumus var noslēgt ne tikai starp pusēm, kas jau darbojas tajā pašā produktu tirgū, bet arī starp pusēm, kas ar nolīguma palīdzību vēlas ienākt produktu tirgū. Tāpēc šī regula ir piemērojama kopīgas ražošanas nolīgumiem neatkarīgi no tā, vai puses jau darbojas tajā pašā produktu tirgū.

(9) Lai nodrošinātu, ka specializācija dod reālu labumu un neviena puse pilnībā nepamet pakārtoto ražošanas tirgu, šī regula uz vienpusējiem un savstarpējiem specializācijas nolīgumiem jāattiecinā tikai tad, ja tie paredz piegādes un pirkšanas pienākumus vai kopīgu izplatīšanu. Piegādes un pirkšanas pienākumi var būt ekskluzīvi, taču tas nav obligāts nosacījums.

(10) Var uzskatīt, ka gadījumos, kad pušu tirgus daļa konkrētajā tirgū produktiem, kas ir specializācijas nolīguma priekšmets, nepārsniedz noteiktu līmeni, šādi nolīgumi parasti dod saimniecisku labumu apjomradītu ietaupījumu, diversifikācijas vai labāku ražošanas tehnoloģiju veidā un ļauj patērētājiem baudīt ievērojamu daļu no gūtajām priekšrocībām. Tomēr, ja produkti, ko ražo saskaņā ar specializācijas nolīgumu, ir starppatēriņa produkti, ko viena vai vairākas puses pilnībā vai daļēji izmanto kā izejmateriālu pakārtotu produktu ražošanai, kurus šīs puses pēcāk pārdod tirgū, ar šo regulu paredzētais atbrīvojums ir atkarīgs no nosacījuma, ka šo pušu tirgus daļa šo pakārtoto produktu konkrētajā tirgū nepārsniedz noteiktu līmeni. Šādā gadījumā, ja tiktu vērtēta tikai pušu tirgus daļa starpproduktu līmenī, tiktu ignorēts iespējamais risks slēgt piekļuvi tirgum vai palielināt cenas konkurentu izejmateriāliem pakārtoto produktu līmenī. Taču tas nenozīmē pieņēmumu, ka specializācijas nolīgumi ietilpst Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā vai tie neatbilst Līguma 101. panta 3. punkta nosacījumiem, tiklīdz tiek pārsniegta šajā regulā noteiktā

tirgus daļas robeža vai netiek izpildīti citi šīs regulas nosacījumi. Šādā gadījumā specializācijas nolīgums ir individuāli jāvērtē saskaņā ar Līguma 101. pantu.

(11) Ar šo regulu paredzētais atbrīvojums nebūtu jāattiecinā uz nolīgumiem, kuri satur ierobežojumus, kas nav obligāti nepieciešami specializācijas nolīguma pozitīvo seku sasniegšanai. Uz nolīgumiem, kuri satur dažus nopietnu konkurences ierobežojumu veidus, kas saistīti ar cenu noteikšanu attiecībā pret trešām pusēm, ražošanas vai tirdzniecības ierobežošanu un tirgus vai patērētāju sadalīšanu, neatkarīgi no attiecīgo uzņēmumu tirgus daļas vispār nevajadzētu attiecināt atbrīvojumu, kas paredzēts šajā regulā.

(12) Tirgus daļas ierobežojums, atbrīvojuma nepiemērošana dažiem nolīgumiem un šajā regulā paredzētie nosacījumi parasti nodrošina to, ka nolīgumi, uz ko attiecas grupu atbrīvojums, neļauj iesaistītajām pusēm likvidēt konkurenci attiecībā uz būtisku konkrēto produktu vai pakalpojumu daļu.

(13) Saskaņā ar 29. panta 1. punktu Padomes 2002. gada 16. decembra Regulā (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā⁽¹⁾, Komisija var atsaukt šīs regulas sniegtās priekšrocības, ja tā konkrētā gadījumā atklāj, ka nolīgums, uz kuru attiecināms šajā regulā paredzētais atbrīvojums, tomēr rada sekas, kuras nav saderīgas ar Līguma 101. panta 3. punktu.

(14) Dalībvalsts konkurences iestāde saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 29. panta 2. punktu var attiecībā uz minētās dalībvalsts teritoriju vai tās daļu atsaukt šīs regulas piemērošanu, ja konkrētā gadījumā nolīgums, uz kuru attiecas šajā regulā noteiktais atbrīvojums, tomēr rada tādu ietekmi, kas nav saderīga ar Līguma 101. panta 3. punktu attiecīgās dalībvalsts teritorijā vai tās daļā, kurai ir visas atsevišķa ģeogrāfiskā tirgus pazīmes.

(15) Šīs regulas piemērošanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 29. pantu var atsaukt, piemēram, ja konkrētais tirgus ir ļoti koncentrēts un konkurence tajā jau ir vāja, jo īpaši ņemot vērā citu tirgus dalībnieku individuālās pozīcijas tirgū vai saiknes citu tirgus dalībnieku starpā, kas izveidojušas paralēlu specializācijas nolīgumu dēļ.

⁽¹⁾ OV L 1, 4.1.2003., 1. lpp.

- (16) Lai veicinātu specializācijas nolīgumu slēgšanu, kas var ietekmēt pušu uzbūvi, šīs regulas spēkā esamības termiņš būtu jānosaka 12 gadi,

specializācijas produkti ir starppatēriņa produkti, ko viena vai vairākas puses pilnībā vai daļēji izmanto tikai pakārtotu produktu ražošanai, tas ir konkrētais produktu un ģeogrāfiskais tirgus, kuram pieder pakārtotie produkti;

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- a) "specializācijas nolīgums" ir vienpusējs specializācijas nolīgums, savstarpējs specializācijas nolīgums vai kopīgas ražošanas līgums;
- b) "vienpusējs specializācijas nolīgums" ir nolīgums divu pušu starpā, kas darbojas tajā pašā produktu tirgū, ar ko viena puse apņemas pilnībā vai daļēji pārtraukt ražot dažus produktus vai atturēties ražot šos produktus un iegādāties tos no otras puses, kas savukārt apņemas ražot un piegādāt šos produktus;
- c) "savstarpējs specializācijas nolīgums" ir nolīgums starp divām vai vairākām pusēm, kas darbojas tajā pašā produktu tirgū, saskaņā ar kuru divas vai vairākas puses savstarpēji vienojas pilnībā vai daļēji pārtraukt ražot vai atturēties ražot konkrētus, bet ne vienus un tos pašus produktus un iegādāties šos produktus no citām pusēm, kuras apņemas tos ražot un piegādāt;
- d) "kopīgas ražošanas līgums" ir nolīgums, ar ko divas vai vairākas puses vienojas ražot dažus produktus kopīgi;
- e) "nolīgums" ir vienošanās, uzņēmumu apvienības lēmums vai saskaņota darbība;
- f) "produkts" ir prece vai pakalpojums, tostarp gan starppatēriņa preces un/vai pakalpojumi, gan galapatēriņa preces vai pakalpojumi, izņemot izplatīšanas un nomas pakalpojumus;
- g) "ražošana" ir preču ražošana vai pakalpojumu sagatavošana, un tā ietver ražošanu, slēdzot apakšuzņēmuma līgumus;
- h) "pakalpojuma sagatavošana" ir darbības pirms pakalpojuma sniegšanas klientiem;
- i) "konkrētais tirgus" ir konkrētais produktu un ģeogrāfiskais tirgus, kuram pieder specializācijas produkti, turklāt, ja

- j) "specializācijas produkts" ir produkts, kas ir ražots saskaņā ar specializācijas nolīgumu;

- k) "pakārtotais produkts" ir produkts, kurā kā sastāvdaļu viena vai vairākas puses izmanto specializācijas produktu un kuru minētās puses pārdod tirgū;

- l) "konkurējošs uzņēmums" ir faktiskis vai potenciāls konkurents;

- m) "faktisks konkurents" ir uzņēmums, kas darbojas tajā pašā konkrētajā tirgū;

- n) "potenciāls konkurents" ir uzņēmums, kurš tad, ja specializācijas nolīguma nebūtu, neliela, taču pastāvīga relatīvo cenu kāpuma gadījumā ne tikai teorētiski, bet reāli ne vairāk kā trīs gadu laikā varētu veikt vajadzīgos papildu ieguldījumus vai segt citas pārorientācijas izmaksas, lai ieietu konkrētajā tirgū;

- o) "ekskluzīvs piegādes pienākums" ir pienākums nepiegādāt specializācijas produktu konkurējošam uzņēmumam, kas nav nolīguma puse;

- p) "ekskluzīvs pirkšanas pienākums" ir pienākums iegādāties specializācijas produktu tikai no nolīguma puses;

- q) "kopīgi" izplatīšanas kontekstā nozīmē, ka puses:

- i) produktu izplatīšanu veic kā apvienota komanda, organizācija vai uzņēmums; vai

- ii) norīko trešo pusi par ekskluzīvu vai neekskluzīvu izplatītāju ar noteikumu, ka trešā puse nav konkurējošs uzņēmums;

- r) "izplatīšana" iz izplatīšana, kas ietver preču pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu.

2. Šajā regulā termini "uzņēmums" un "puse" ietver to attiecīgos saistītos uzņēmumus.

“Saistīti uzņēmumi” ir:

a) uzņēmumi, kuros kādai no specializācijas nolīguma pusēm tieši vai netieši:

i) ir vairāk nekā puse balsu;

ii) ir pilnvaras iecelt vairāk nekā pusi uzraudzības padomes, valdes vai uzņēmuma likumīgas pārstāvības struktūru locekļu; vai

iii) ir tiesības vadīt uzņēmuma darījumus;

b) uzņēmumi, kuriem attiecībā uz kādu no specializācijas nolīguma dalībniekiem tieši vai netieši ir a) apakšpunktā norādītās tiesības vai pilnvaras;

c) uzņēmumi, kuros b) apakšpunktā minētam uzņēmumam tieši vai netieši ir a) apakšpunktā norādītās tiesības vai pilnvaras;

d) uzņēmumi, kuros kādam no specializācijas nolīguma dalībniekiem kopā ar vienu vai vairākiem a), b) vai c) apakšpunktā minētajiem uzņēmumiem vai kuros diviem vai vairākiem pēdējiem minētajiem uzņēmumiem kopīgi ir a) apakšpunktā norādītās tiesības vai pilnvaras;

e) uzņēmumi, kuros a) apakšpunktā minētās tiesības vai pilnvaras kopīgi ir:

i) specializācijas nolīguma dalībniekiem vai to attiecīgajiem saistītajiem uzņēmumiem, kas minēti a) līdz d) apakšpunktā; vai

ii) vienam vai vairākiem specializācijas nolīguma dalībniekiem vai vienam vai vairākiem to saistītajiem uzņēmumiem, kas minēti a) līdz d) apakšpunktā, un vienai vai vairākām trešām personām.

2. pants

Atbrīvojums

1. Atbilstoši Līguma 101. panta 3. punktam un ievērojot šīs regulas noteikumus, ar šo tiek noteikts, ka Līguma 101. panta 1. punktu nepiemēro specializācijas nolīgumiem.

Šo atbrīvojumu piemēro tad, ja šādos nolīgumos ir paredzēti konkurences ierobežojumi, uz kuriem attiecas Līguma 101. panta 1. punkts.

2. Atbrīvojums, kas paredzēts 1. punktā, attiecas uz specializācijas nolīgumiem, kuros ietverti noteikumi, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piešķiršanu vai licencēšanu vienai vai vairākām līguma pusēm ar nosacījumu, ka šie noteikumi nav

minēto nolīgumu galvenais priekšmets, taču ir tieši saistīti ar tiem un nepieciešami to izpildei.

3. Šā panta 1. punktā pantā paredzēto atbrīvojumu piemēro specializācijas nolīgumiem, ja:

a) puses uzņem ekskluzīvu pirkšanas vai ekskluzīvu piegādes pienākumu; vai

b) puses nepārdod specializācijas produktus patstāvīgi, bet šos produktus izplata kopīgi.

3. pants

Tirgus daļas ierobežojums

Atbrīvojumu, kas paredzēts 2. pantā, piemēro ar nosacījumu, ka pušu kopējā tirgus daļa nevienā no konkrētajiem tirgiem nepārsniedz 20 %.

4. pants

Stingrie ierobežojumi

Atbrīvojums, kas paredzēts 2. pantā, neattiecas uz specializācijas nolīgumiem, kuru priekšmets tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem faktoriem, ko kontrolē puses, ir veikt jebkuru no sekojošām darbībām:

a) noteikt produktu pārdošanas cenu attiecībā pret trešām pusēm, izņemot cenu noteikšanu, ko iekasē no tiešajiem patērētājiem, saistībā ar kopīgu izplatīšanu;

b) ierobežot ražošanu vai tirdzniecību, izņemot:

i) noteikumus par konkrētu produktu daudzumu saistībā ar vienusējiem vai savstarpējiem specializācijas nolīgumiem vai vienošanās par ražošanas jaudu un apjomu saistībā ar kopīgas ražošanas nolīgumiem; un

ii) pārdošanas mērķu noteikšanu saistībā ar kopīgu izplatīšanu;

c) sadalīt tirgus vai patērētājus.

5. pants

Tirgus daļas ierobežojuma piemērošana

Lai piemērotu 3. pantā paredzēto tirgus daļas ierobežojumu, piemēro šādus noteikumus:

a) tirgus daļu aprēķina, pamatojoties uz pārdotās produkcijas vērtību tirgū; ja dati par pārdotās produkcijas vērtību tirgū nav pieejami, var izmantot aprēķinus, kas balstīti uz pārējo ticamo tirgus informāciju, tostarp par pārdošanas apjomu tirgū, lai noteiktu attiecīgo pušu tirgus daļas;

b) tirgus daļu aprēķina, pamatojoties uz iepriekšējā kalendārā gada datiem;

c) tirgus daļu, kas pieder 1. panta 2. punkta otrās daļas e) apakšpunktā minētajiem uzņēmumiem, līdzīgi sadala katram uzņēmumam, kuram ir minētās daļas a) apakšpunktā uzskaitītās tiesības vai pilnvaras;

d) ja 3. pantā minētā tirgus daļa sākotnēji nepārsniedz 20 %, taču turpmāk pārsniedz šo līmeni, nepārsniedzot 25 %, 2. pantā noteikto atbrīvojumu turpina piemērot divus turpmākos kalendāros gadus pēc gada, kad pirmoreiz ir pārsniegta 20 % robeža;

e) ja 3. pantā minētā tirgus daļa sākotnēji nepārsniedz 20 %, taču vēlāk palielinās, pārsniedzot 25 % robežu, 2. pantā noteikto atbrīvojumu turpina piemērot vienu kalendāro gadu pēc gada, kad pirmoreiz ir pārsniegta 25 % robeža;

f) d) un e) punkta nosacījumus nedrīkst apvienot tā, ka atbrīvojuma ilgums pārsniedz divus kalendāros gadus.

6. pants

Pārejas posms

Līguma 101. panta 1. punktā noteikto aizliegumu nepiemēro no 2011. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim attiecībā uz nolīgumiem, kuri jau ir spēkā 2010. gada 31. decembrī un kuri neatbilst atbrīvojuma nosacījumiem, kas paredzēti šajā regulā, bet atbilst Regulā (EK) Nr. 2658/2000 paredzētajiem atbrīvojuma nosacījumiem.

7. pants

Spēkā esamības termiņš

Šī regula stājas spēkā 2011. gada 1. janvārī.

Tā ir spēkā līdz 2022. gada 31. decembrim.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2010. gada 14. decembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
José Manuel BARROSO